

El Centre d'Estudis de l'Hospitalet i la recerca etnològica

Carles Santacana

(President del CEL'H. Universitat de Barcelona)

El gran creixement demogràfic experimentat per Catalunya a les dècades de 1960 i 1970 va canviar radicalment el país. Al voltant de Barcelona, i en menor mesura Tarragona, va sorgir una enorme àrea metropolitana que va diluir l'especificitat de les localitats que en formaven part. El procés, produït en plena dictadura, i en molts casos segregant en l'espai els nous veïns provinents de la immigració, va tenir i té encara uns efectes decisius en la conformació urbanística, però també social i cultural d'aquests municipis.

Per això el 1984 un grup de persones va fundar el Centre d'Estudis de l'Hospitalet, amb l'objectiu d'ajudar a refer la ciutat en el seu sentit més ampli. Pensaven que per poder refermar la identitat de la ciutat és imprescindible fer aparèixer a la superfície l'enorme potencial que representa la pròpia història de la ciutat, de la qual molts dels seus habitants són absolutament desconeguts. No es tracta d'una feina fàcil, precisament per la forma en què s'ha configurat la ciutat, esquarterada per vies de comunicació, amb més consciència de barris esparsos que de ciutat.

Per tot això, i davant el mínim coneixement existent sobre la ciutat, el CEL'H es va plantejar el doble objectiu de la investigació i la difusió. El 1985 van aparèixer les primeres publicacions editades pel CEL'H, que feien referència a la història contemporània de la ciutat, alhora que es va posar en marxa la revista *Quaderns d'Estudi*, que ha anat tractant temes força diversos, des dels canvis

econòmics de la dècada de 1980 al panorama periodístic local, passant per temes urbanístics, demogràfics o de sociolingüística. L'intent d'aplegar el màxim de referències a la realitat local ha portat a l'edició de reculls bibliogràfics sistemàtics, que es van publicar el 1985 i el 1992. Posteriorment, aquesta feina s'ha desenvolupat a través d'eines informàtiques, amb la creació de BABEL'H (Base de dades bibliogràfica d'estudis locals sobre l'Hospitalet), que té més de 3.500 registres i està vinculada a un projecte de bases de dades locals promogut per la Universitat Autònoma de Barcelona. BABEL'H, doncs, ha esdevingut un dels eixos dels nostres serveis per a la recerca, que es complementa amb el servei de consulta del fons bibliogràfic local i el servei de suport als crèdits de recerca dels estudiants de batxillerat.

Al llarg de la seva trajectòria el CEL'H ha intentat que aquest conjunt de recerques tinguessin un impacte sobre la ciutat. Per això s'ha ocupat especialment de la difusió i també ha promogut amb caràcter periòdic les trobades que permeten dinamitzar els sectors interessats en la reflexió sobre la ciutat. En aquest sentit els moments més decisius han estat la convocatòria de la XXX Assemblea Intercomarcal d'Estudiosos, el 1986 i coincidint amb el mil·lenari de l'Hospitalet; les Jornades d'Associacionisme de 1992, les Jornades L'Hospitalet, 75 Anys de Ciutat, el 2001; jornades en què sempre s'ha intentat combinar l'estudi sobre la ciutat junta-

ment amb reflexions més generals, perquè l'objectiu és el coneixement local, però no el localisme.

La recerca etnològica

En aquest context general de les activitats al llarg dels disset anys d'història del CEL'H, la recerca etnològica, en un sentit ampli, hi ha tingut una presència continuada. Cal tenir en compte que ja el 1986 el CEL'H va publicar el llibre de Jaume Botey, *Cinquanta-quatre relats d'immigració*, que recollia els testimonis orals del procés de construcció sociocultural de Can Serra, un dels barris paradigmàtics de la immigració de finals dels anys seixanta. A finals dels anys vuitanta es va posar en marxa l'aplec de materials de l'Arxiu Festiu de l'Hospitalet, que després ha estat utilitzat pels investigadors de diversos projectes. També es va publicar, en la dècada dels noranta, el resultat de tres tallers d'història de barris de la ciutat, en què els elements festius i d'articulació social eren objectes centrals. Es tracta dels corresponents a El Gornal (1990), Bellvitge (1991) i Collblanc-Torrassa (1995), que van aparèixer als *Quaderns d'Estudi*, números 9, 10 i 11. El 1999 es van presentar dues publicacions directament vinculades a la temàtica que tractem. D'una banda, el llibre d'Agustí G. Larios i Carles Santacana, *Les festes majors a l'Hospitalet. Barris Centre i Sant Josep*, i un número monogràfic de *Quaderns d'Estudi* (16) "L'Hospitalet, ciutat acollidora. Expressions culturals d'origen andalusí", amb articles de Juana Ibáñez, Adela Ros, Clara Carme Parramon i Jaume Botey. Final-

ment, l'any 2000 es va editar l'estudi de l'antropòloga Clara Parramon, *Similituds i diferències. La immigració dels anys 60 a l'Hospitalet* (2000), sobre les estratègies d'adaptació dels diversos grups de procedència de la immigració de la dècada de 1960, i el llibre d'Enric Gil, *Repetició de la jugada. Història social de l'esport a l'Hospitalet* (2000), que tracta l'activitat esportiva des d'una perspectiva que aporta molts elements a l'estudi del paper sociocultural d'aquesta activitat.

Amb tots aquests antecedents és lògic que el CEL'H s'hagi afegit al projecte de l'Inventari del Patrimoni Etnològic de Catalunya del Centre de Promoció de la Cultura Popular i Tradicional Catalana, en la seva qualitat d'antena de l'Observatori per a la recerca etnològica a Catalunya. És lògic perquè, malgrat que no és una entitat dedicada únicament a la recerca etnològica, l'interès per aquesta temàtica ha estat constant en les nostres activitats. També perquè pensem que l'aportació dels estudis sobre la Catalunya metropolitana és imprescindible per a l'anàlisi de la Catalunya canviant i dinàmica que estem vivint. I per últim, perquè creiem fermament en la necessitat de projectes concertats entre les administracions públiques, el món universitari i els centres de recerca local. Esperem que la nostra contribució sigui útil.

